

Samordna opptak 2011 – økende interesse for fremmedspråk, men fortsatt få søkere

Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen – Notat 6/2011 (10.5.2011)

v/ Gerard Doetjes

Bakgrunn for notatet

Samordna opptak publiserer hvert år søkertall til høyere utdanning.¹ Fremmedspråksenteret ønsker med dette notatet å belyse utviklingen for studier innen engelsk og fremmedspråk. Notatet begrenser seg til studier som er synlige gjennom egen studiekode i Samordna opptak. Hovedparten av disse studiene ligger under utdanningsområdet ”språk” i Samordna opptak, men vi har også inkludert lærer- og lektorutdanninger med spesialisering innen engelsk eller fremmedspråk hvor dette er synlig i fagbeskrivelsen i Samordna opptak. Tallene er vedlagt.

Studieretninger, påbygninger, MA-studier, enkeltemner osv. som studenter søker seg til gjennom lokalt opptak er ikke tatt med. Dette betyr at tallene ikke inkluderer studenter som for eksempel velger et fremmedspråk som studieretning innenfor mastergradsprogrammet Fremmedspråk i skolen ved Høgskolen i Østfold eller studenter som har søkt plass på én av de mange studieretningene innen fremmedspråk ved universitetene i Bergen og Oslo. Vi gjør også oppmerksom på at sammensetningen av tallene i Samordna opptak kan variere fra år til år som en følge av endringer i opptaksrutinene hos de enkelte utdanningsinstitusjonene. Fag kan f.eks. flyttes fra samordna til lokalt opptak, og på denne måten forsvinne fra vår radar. Motsatt kan også fag som tidligere bare hadde lokalt opptak, gjøres tilgjengelig gjennom Samordna opptak.²

Økning for engelsk, fransk, spansk og tysk

I år er det ca. 3900 studenter som har angitt et fremmedspråk som førstevalg i sin søknad om studieplass. Dette utgjør ca. 3,5% av søkermassen. I tabell 1 på side 2 har vi sammenliknet søkertallene for disse fire språkene i perioden 2009-2011. Etter en stabilisering i antall søkna-

¹ Årets søkertall ble publisert 15. april 2011 og kan lastes ned på <http://www.samordnaopptak.no>.

² Innholdet i dette notatet kan brukes fritt, men det skal alltid henvises til kilden (Nasjonalt senter for fremmedspråksenteret i opplæringen – Notat 6/2011). Mer informasjon fås hos seksjonsleder for FoU, dokumentasjon og analyse Gerard Doetjes (tlf. 69 21 58 36).

der i fjor, ser vi i år at det er flere studenter som satser på engelsk eller ett av de tre store skolespråkene fransk, spansk og tysk: i alt ca. 2600 mot ca. 2300 i fjor – en økning på mer enn 10%. Økningen gjelder alle språkene, og det er spesielt årsstudier og lærer-/lektorutdanninger som er populære. I tillegg kommer ca. 200 studenter som har søkt plass på lektorprogram med uspesifisert fremmedspråk³ og et ukjent antall studenter som har mulighet til å velge engelsk og/eller fremmedspråk som en del av (grunnskole)lærerutdanningen eller et annet BA-program innen språk.⁴

Tabell 1. Antall søknader (førstevalg) til studier i de store skolespråkene ved universiteter og høyskoler i Samordna opptak april 2009, 2010 og 2011 (inkludert LU og lektorutdanning).

Språk	Søkere 2009	Søkere 2010	Søkere 2011	Forskjell
Engelsk	1429	1481	1622	+141
Fransk	246	267	310	+43
Spansk	496	452	505	+53
Tysk	174	145	191	+46

Store verdensspråk populære hos søkerne

I tabell 2 på side 3 har vi samlet de øvrige fremmedspråkene som er søkbare gjennom Samordna opptak. I tråd med de politiske og økonomiske utviklingene i de siste tiårene, øker interessen for viktige verdensspråk som arabisk, japansk, kinesisk og russisk markant, samtidig som antall studieplasser enda er begrenset. Japansk tilbys for eksempel bare i Bergen og Oslo, men har likevel flere søkere enn tysk. Andre store handelsspråk, som f.eks. portugisisk, er (foreløpig) ikke like populære. En tilsvarende utvikling ser vi i grunnopplæringen, hvor særlig japansk og kinesisk har opplevd økende interesse i de siste årene. Antall ungdomsskoler med kinesisk har f.eks. økt fra null i 2004 til åtte i 2011.^{5 6}

Antikkens språk og kultur

Antikkens språk og kultur, som tilbys i Bergen, Tromsø, Trondheim og Oslo, er førstevalg hos 89 søkere.

³ Flere universiteter tilbyr lektorprogram med fremmedspråk, men studentenes språkvalg oppgis ikke i Samordna opptak og disse studentene kan derfor ikke tildeles enkeltspråk i dette notatet.

⁴ Se Notat 2/2011 om status for fremmedspråk i UH-sektor i 2010-11, hvor vi bl.a. ser nærmere på fagtilbudet og antall opptatte studenter på lavere- og høyeregrads nivå:

<http://fremmedspraksenteret.no/index.php?ID=13790>.

⁵ TV 2 satte i en reportasje i april 2011 søkelyset på kinesisk:

<http://www.tv2nyhetene.no/innenriks/norsk-ungdom-velger-kinesisk-3464439.html>.

⁶ Fremmedspraksenteret arrangerte i april 2011 et møte om lite underviste fremmedspråk som arabisk, japansk, kinesisk og koreansk:

<http://www.fremmedspraksenteret.no/index.php?ID=16646>.

Tabell 2. Antall søknader (førstevalg) til studier i øvrige fremmedspråk (inkl. antikkens språk og kultur) ved universiteter og høyskoler i Samordna opptak mai 2011.

Språk	Søkere 2011
Arabisk	149
Italiensk	46
Japansk	257
Kinesisk	123
Nederlandsk	2
Portugisisk	23
Russisk	116
Tyrkisk	16
Antikkens språk	89

Tegnspråk i vinden

Tegnspråkmiljøene i Bergen, Trondheim og Oslo kan glede seg over gode søkertall også i år: Over 250 studenter ønsker å studere tegnspråk/tolking. Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitetet i Oslo har nylig besluttet at tilbudet innen tegnspråk blir konsentrert på høgskolen, og at det samtidig opprettes 15 nye studieplasser.⁷

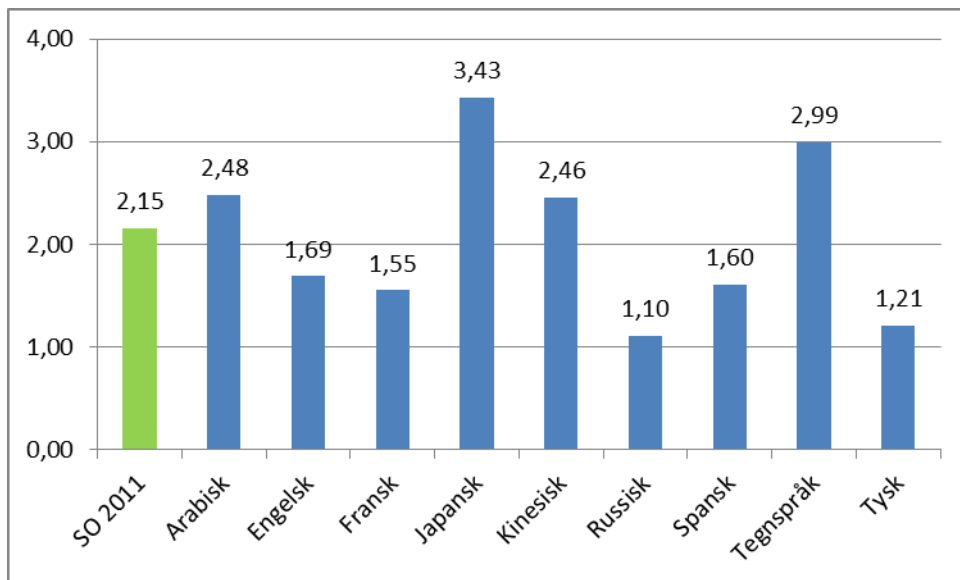
Flere søkere enn plasser eller flere plasser enn søkere?

Antall studenter som har søkt om studieplass i år er ca. 108 000. Sammenlagt er det litt over 50 000 plasser, som betyr at det er i snitt ca. 2,15 søkere per plass. For engelsk og fremmedspråk ser bildet litt annerledes ut. Her er det ca. 3900 søkere på ca. 2300 plasser, altså ca. 1,67 søker per plass. Bak dette tallet skjuler det seg store forskjeller (se diagram 1 på side 4). Studieplasser i storbyer er generelt mer populære enn på de regionale høgskolene⁸, selv om det også finnes unntak: Tysk i Oslo har bare 10 søkere på 30 plasser, mens språkstudiene på Høgskolen i Østfold har forholdsvis mange søkere. Hovedparten av studietilbudene som har færre søkere enn plasser, ligger likevel på de mindre høgskolene. Arabisk, japansk og kinesisk er populære verdensspråk med mellom 2,5 og 3,5 førstevalgssøkere per plass. Dette gjelder også for tilbudene innen tegnspråk og tolking, som har rundt 3,0 søkere per plass. Av de tradisjonelle skolespråkene ligger tysk dårligst an med omtrent like mange søkere som plasser. Også de øvrige store skolespråkene ligger klart under snittet for alle fag i Samordna opptak.

⁷ Se <http://www.ha-halden.no/jobb/article5592135.ece>.

⁸ Kunnskapsdepartementets *Tilstandsrapport for høyere utdanningsinstitusjoner 2011*, s.42-43.

Diagram 1. Antall søkere per planlagt studiepass (språk over 100 søkere, opptak 2011).

Vedlegg

Studiested	Tilbud	Språk	Planlagt	Førstevalg	Søkere/pl.
UiB	Arabisk	Arabisk	10	29	2,90
UiO	Midtøsten-studier med arabisk	Arabisk	50	120	2,40
HiB	Grunnskolelærer 1.-7. trinn med engelsk	Engelsk	20	36	1,80
HiBu	Engelsk, Hønefoss	Engelsk	25	14	0,56
HiF	Engelsk, samlingsbasert	Engelsk	30	21	0,70
HiHm	Engelsk, Hamar	Engelsk	25	32	1,28
HiNe	Engelsk årsstudium, 1-7	Engelsk	10	5	0,50
HiNe	Engelsk årsstudium, 5-10	Engelsk	10	9	0,90
HiNt	Engelsk, Levanger	Engelsk	20	13	0,65
HiO	Grunnskolelærerutd. 5.-10. trinn med engelsk	Engelsk	43	114	2,65
HiT	Engelsk årsstudium, Bø	Engelsk	30	20	0,67
HiVe	Engelsk	Engelsk	30	47	1,57
HiVo	Engelsk	Engelsk	50	43	0,86
HiØ	Engelsk, Halden	Engelsk	35	44	1,26
HSF	Engelsk	Engelsk	25	26	1,04
HSH	Engelsk, Stord	Engelsk	25	17	0,68
NTNU	Lektorutdanning språkfag, engelsk	Engelsk	35	63	1,80
NTNU	Engelsk	Engelsk	60	83	1,38
NTNU	Engelsk årsstudium	Engelsk	50	141	2,82
NTNU	Europastudier med fremmedspråk, engelsk	Engelsk	25	36	1,44
UiA	Engelsk	Engelsk	30	38	1,27
UiA	Engelsk årsstudium	Engelsk	45	76	1,69
UiA	Översetting og interkulturell komm., engelsk	Engelsk	25	27	1,08
UiB	Engelsk	Engelsk	65	112	1,72
UiB	Engelsk årsstudium, start vår	Engelsk	20	30	1,50
UiN	Engelsk	Engelsk	30	24	0,80
UiO	Engelsk	Engelsk	70	118	1,69
UiO	Engelsk årsstudium	Engelsk	25	250	10,00
UiS	Engelsk språk og litteratur	Engelsk	30	29	0,97
UiS	Engelsk årsstudium	Engelsk	43	112	2,60
UiT	Engelsk, oppstart høst	Engelsk	15	40	2,67
UiT	Engelsk, oppstart vår	Engelsk	15	2	0,13
HiØ	Fransk	Fransk	35	52	1,49
NTNU	Lektorutdanning språkfag, fransk	Fransk	7	9	1,29
NTNU	Europastudier med fremmedspråk, fransk	Fransk	15	15	1,00
NTNU	Fransk	Fransk	15	10	0,67
NTNU	Fransk årsstudium	Fransk	20	30	1,50
UiA	Fransk årsstudium	Fransk	10	16	1,60
UiB	Fransk	Fransk	15	19	1,27
UiB	Fransk årsstudium	Fransk	8	18	2,25
UiO	Fransk	Fransk	40	56	1,40
UiO	Fransk årsstudium	Fransk	25	81	3,24
UiT	Fransk, oppstart vår	Fransk	10	4	0,40

UiB	Italiensk	Italiensk	10	16	1,60
UiO	Italiensk	Italiensk	30	30	1,00
UiB	Japansk	Japansk	25	98	3,92
UiO	Japansk med Japan-studier	Japansk	50	159	3,18
UiO	Kinesisk med Kina-studier	Kinesisk	50	123	2,46
NTNU	Klassiske språk og litteratur	Klassisk	5	5	1,00
UiO	Antikk kultur og klassiske språk	Klassisk	25	44	1,76
NTNU	Latin	Klassisk	5	10	2,00
NTNU	Antikkens kultur	Klassisk	10	16	1,60
UiB	Gresk	Klassisk	5	3	0,60
UiB	Latin	Klassisk	5	6	1,20
UiT	Antikkens kultur, oppstart høst	Klassisk	5	5	1,00
UiT	Antikkens kultur, oppstart vår	Klassisk	5	0	0,00
UiO	Nederlandsk	Nederlandsk	0	2	
UiO	Portugisisk	Portugisisk	15	23	1,53
HiF	Russisk for næringslivet 1	Russisk	20	16	0,80
UiB	Russisk	Russisk	20	30	1,50
UiO	Russisk	Russisk	55	61	1,11
UiT	Russisk, oppstart vår	Russisk	10	9	0,90
SA/SH	Samisk grunnskolelærerutdanning 5.-10- trinn	Samisk	12	4	0,33
SA/SH	Samisk språk og litteratur	Samisk	20	1	0,05
HiT	Spansk, Bø	Spansk	20	9	0,45
HiVe	Spansk	Spansk	25	20	0,80
HiØ	Spansk, Halden	Spansk	20	34	1,70
NTNU	Europastudier med fremmedspråk, spansk	Spansk	15	17	1,13
NTNU	Spansk årsstudium	Spansk	45	71	1,58
UiA	Spansk årsstudium	Spansk	30	30	1,00
UiB	Spansk språk og latinamerikastudier	Spansk	40	68	1,70
UiB	Spansk språk og latinamerikastudier, årsstudium	Spansk	20	26	1,30
UiN	Spansk, årsstudium deltid	Spansk	30	12	0,40
UiO	Spansk	Spansk	35	69	1,97
UiO	Spansk årsstudium	Spansk	25	134	5,36
UiT	Spansk, oppstart vår	Spansk	10	15	1,50
HiB	Tegnspråk og tolking	Tegnspråk	24	36	1,50
HiO	Tegnspråk og tolking	Tegnspråk	15	69	4,60
HiO	Tegnspråk, årsstudium	Tegnspråk	12	71	5,92
HiSt	Tegnspråk for hørende	Tegnspråk	15	41	2,73
HiSt	Tegnspråk og tolking	Tegnspråk	20	39	1,95
UiO	Tegnspråk og tolking	Tegnspråk	0	1	
UiO	Tegnspråk årsstudium	Tegnspråk	0	0	
UiO	Midtøsten-studier med tyrkisk	Tyrkisk	25	16	0,64
HiØ	Tysk	Tysk	35	48	1,37
NTNU	Lektorutdanning språkfag, tysk	Tysk	8	4	0,50
NTNU	Europastudier med fremmedspråk, tysk	Tysk	10	7	0,70
NTNU	Tysk	Tysk	5	5	1,00
NTNU	Tysk årsstudium	Tysk	15	23	1,53
UiA	Tysk årsstudium	Tysk	10	11	1,10
UiB	Tysk	Tysk	12	21	1,75

UiB	Tysk årsstudium, start vår	Tysk	8	5	0,63
UiO	Tysk	Tysk	30	10	0,33
UiO	Tysk årsstudium	Tysk	25	57	2,28
UiB	Lektorutdanning i engelsk, fransk eller tysk	xx	32	62	1,94
UiO	Lektorprogrammet, fremmedspråk	xx	65	57	0,88
UiT	Lektorutdanning i språk og samfunnsfag	xx	50	66	1,32